

H A D I T Ö R T É N E T E K.

Költ Bétsben, Decembernek 18-dik
Napján.

22.

Folytatása az Új Orsováról való Jegyzéseknek.

A Várbeliek által ki-állott Ostromnak kezdetéről, 's folyamatjáról ezeket közölhetjük. *Belgrádnak*, Okt. 9-dik napján, történt megvétele után, parantsolatot küldött *Laudon* fő Vezér, F. M. L. G. *Wartenslebennek*, hogy szállja meg *Új Orsovát*: ki-is, ezen parantsolathoz képest, mintegy 18,000 emberrel, az *Allion* hegyére telepedett, 's *Új Orsovának* ellenében Batteriákat hányatott. Nov. 1. napján, maga-is oda érkezett a' fő Vezér, (a' fő Hertzeg *Ferentz* 6-dikon) 's némelly új rendelkezések tétele után, hozzá kezdetett a' Vár' ágyúztatásához. De a' Várbeliek-is meg-szóllaltatták a' miénk ellen ágyújaikat, s katona munkásaink között egynehányan

Y y

feb

febbe ejtettek, egynehányat pedig meg is öltek. Hogy Generál *Fabry* Nov. 9-dikén *Gládova* Várát, *Új Orsován* alól, el-fog-lalta: meg-kináltatta *Laudon* az *Új Orso-vaiakat* újjolag, a' magok fel-adásával: de ezek el nem fogadták az ajánlást. Mellyre nézve, minekutánna *Nandorfejevárból*, a' nagy *Ostrom-Agyúk* el-érkeztek volna: Nov. közepe tájján, rettenetesebben kezdre el a' Várba való tüzeltetést, mint az az előrt való volt: és ez így tartott egynehány napokig. De hogy ennek sem lett semmi haszna: Nov. 24-dikén félbe szakasztatta a' fő Vezér az Ostromot; szándékozáván, ezentúl éhséggel venni meg a' Várát. Arra nézve, Gen. Gróf *Auersperg* kormányozása alatt, 6000 embert az *Allion* hegyén hagyott: az ostromló Sereg több részét pedig téli Quártélyra bocsátotta. — Az említett 6000 ember, bé-ásta magát a' földbe, 's így kíván erőszakot tenni, a' kemény tél viszontagságain. Meg-ígérte a' fő Vezér, hogy mind azok, valakik közzüle szorgalmatos gondot viselnek egészségekre, meg fognak jutalmaztatni. A' köz embereknek szervenvedések az által enyhül némelly részben, hogy ingyen kapják az enni valót, 's a' mellé napjában egy egy mészely bort.

Folytatása következik.

ELE.

ELEGYES TUDÓSÍTÁSOK.

Béts.

Ő Felsége nem szünik meg szokott fő foglalatosságaitól: pedig gyakorta úgy elfogódik a' mellye, hogy alig vehet lélekzeter: mellyre nézve fokszor fel-nyitarnak az ablakok, hogy friss levegő ég meheszen bé a' szobába. Úgy értették, hogy közelébb eret-is vágta Ő Felségén, 's nádajokkal (vér szopókkal-) is szivatták.

Tegnap előtt volt szereztsénk, egy Tsászar könnyű Lovas Reg. béli Főhadnagy *Kürner* Úrral szembe lenni, 's magától érteni, hogy Ő Felségétől engedelmer nyert, egy 2 Osztályból álló Lovas szabad Seregnek *Gallitziában* való fel-állítására. Nagyon kap a' Magyar Iffjakom. Örömmel beszéllerte, hogy már háromra szert rehetett: tudniillik a' *Karácsey* Regementjéből két Magyar Nemes Iffjú állott mellé; itt pedig meg-értvén, hogy a' fő Hertzeg karabélyos Regementjében, egy Magyar Fiköz Legény vágyon, azt leg-ottan el-kérte, 's mindjárt Altitzté is tette. Az említett szabad seregnek neve lessz *Uhlánus*; ruhája Magyar: nadrágja, 's lajblija kék, a' dolmán forma felső öltő ruhája pedig veres, kék hajtókával. Minden Legénynak a' pifzto-
 Y y 2 lyán,

lyán, 's derék magyaros kardján, egy hosszú hegyes rúdú zászlója fog lenni. A' szabad sereg fel-állítójának *Kürner* Úrnak Májorság van Ő Felségétől ígérve.

A' napokban, bé-visz itt egygy Őr, valamelly külföldi egygyügyű esmerősfér, az Udvari Játék néző helylybe. Az idegen, nem lévén még többször efféle helylyen, nem győzött bé-telni a' nézésfel. Egyfzer meg-szólván, kérdezi az Urat, a' ki bé-vitte: El szokott ide a' Tsászfár-is jöni? Igen, felele az Őr; hanem most nem lessz itt, mert estvénden rend ízerént rosszul érzi magát. — Azonban mutatja esmerősfének, hol szokott ülni a' Tsászfár, a' fő Hertzeg, fő Hertzegné, 's más nagy Méltóságok-is. Továbbá, az alacsonyabb rendű Uraságoknak helylyer-is. — Midőn hallja ez, hogy mind tsak a' főbb's alsóbb Uraságokról vagyon a' beszéd; azt kérdi: hát a' Ízegények hol ülnek itt? felele az Őr, a' leg-felső helylyre mutatván, azok, oda fenn vagynak. Mellyre el-neveti magát az ember, 's mondá: Úgy lessz az majd a' más Világon-is. —

Magyar Ország.

Ó Buda mellett, az el-múlt héten a' puskaapor törő meg-gyúladt. Három mázsa puskaapor lobbant fel, és 4 munkást-is fel-

ve-

verett a' levegő égbe. Épület kár egyéb nem esett, hanem egy kunyhó porrá égett.

Gyöngyösön lakozó, ó valláson lévő Kereskedőről, *Horváth* Mihály Úrról, érteztük, hogy a' Tsászártól engedelmet kért, hadd állíthasson fel 20 fegyveres embert, tulajdon költségén, Ő Felsége számára. — Meg-nyerte, a' mit kért. — Vagynak bizonyos nemei a' kéréseknek, mellyeknek meghalgtására a' Fejedelmek-is készek!

Székesfejérvármegyének

Tordats nevű helységében, lakik eggy, *Hornyák* Mihály nevezetű Ember, a' ki, 1672-ben lépett be a' Világra, 's következőképpen már most életének 117-dik esztendejét számlálja. *Leopold*, és *I. József* Tsászárok alatt, együtt kurutzoskodott, a' *Tököli*, és *Rákóczy* követőivel; annakutánna pedig, a' Törökökkel való hadakozások alkalmatosságával, az uralkodó Házat szolgálta fegyverével. — Jól birja magát még most-is az ember. Lát mind két szemére derekassan. Elméjére nézve sem szenved leg-kissebb fogyatkozást-is. — Vagynak ebben a' Vármegyében, mint írják, több 100 's 110 esztendőknél felül való Öregek-is. Vagyon nevezetessen, *Kuldo* nevezetű helységben, eggy 110 esztendősen nemes Asszony, a' ki már

már

már a' harmad izben látja számos magzatait; még-is maga vízi közöttök a' gazdaságot.

Austriai Belgium.

Ezen Tartomány, példát adott minékünk arról, hogy' öli meg maniroflan egy ember, a' maga ember Társát. Midőn a' Tsászárság Dragonyosai, egy *Vatsmünster* nevű falujában Brabantziának, a' Lakosokat, kik fegyveres kézzel ellent kívántak nékiek állani, rész szerént el-fogták, rész szerént le-apritották volna: egy a' Lakosok közzül térdre esett, az ellene agyarkodó Dragonyos előtt, 's kéri, hogy tsak az életét hagyja meg néki. A' Dragonyos felele: Kedves Uram! (*Mon cher Monsieur*) mindent kész vagyok kedviért meg-tselekedni; de az életét meg nem hagyhatom — 's ezen beszédek végzésével, ki-végezte a' szegény Belgát a' világból.

Frantzia Ország.

A' Nemzet Gyűlése meg-töltötte eggyel a' vétkek Laistromát *), mellybe még a'
Ki-

*) Ez a' Nemzet meg-bántása büne (*Crimen laesae Nationis*). Egynehány nagy embereket már bele ejtett ebbe a' bűnbe a' Nemzet Gyűlése. — A'
töb-

Király-is belé eshet: de a' maga Tagjai-is tselekefsznek olyyat, a' mi fok más Tartományokban méltán véteknek tartatik. Értjük az egymás ellen való ki-kelest, és fegyveres kézzel való szembe szállást (Duellum). Két példa-is történt ugyan nem régiben, hogy

többek között Hertzeg *Lambesket*, az *Royal Allemand* Regimentnek Generálját, azon okon, mivel az említett Hertzegre reá bizonyosodott, hogy egy fegyver nélkül való öreg embert maga kezével meg-ölt volna, *Párisban* — — — —
 — *Júliusban*. — A' Hertzegre ki-is mondattatott a' halálos sententzia, és, mivel maga el-ment *Frantzia Országból*: ki-tsináltatta a' Nemzet Gyűlése a' Hertzeg képét, 's annak fejét vetette. — Különös Komisszió vagyon tsupán arra a' végre rendelve, hogy általa ki-tudódhadjanak, kik tettek, vagy teszik magokat a' Nemzet' meg-bántása' bünének részeseivé. és mivel az előbbeni Komisszió gyanúsá lett, hogy tsupán azokat szándékozik hálóba keríteni, a' kik az *Aureliánusi* Hertzeg, 's annak követői ellen vagynak: tehát közelebb újj állíttatott fel helyébe. Ez éjtszákának idején-is rá megy fok nagy személlyeknek lakó helyekre, 's azoknak minden Irásaikat fel-kutatja, sőt hatalmat vett, hogy a' privilegiált házakba-is bé-mehessen, mellyet nehezen kezdettek a' külső Udvarok Követei szenvedni, és panaszokat bé-is adták az ellen a' rendelés ellen, a' Nemzet Gyűlésének.

hogy a' Nemzet Gyűlése Tagjai közzől, egyyk meg-vírt a' másikkal. Az egyyk eseter, melly így történt, az el-múlt hónapnak vége felé, el-beszéljük:

Blancard, a' *Dofiné* (Dauphiné) Tar-
románnya Deputátusa, azt mondja, paran-
tsoló hangon, az *Overnye* (Auvergne) Tar-
románnya Deputátusának, *Duche*-nek, hogy
halgasson. *Duche* meg-bosszankodik, 's hogy
meg-keresse betsületerét: kívánja, hogy *Blan-*
card menjen ki vele egy szál kardra. —
Blancard azt felelte, hogy olly következése
lehetne vagdalkozásoknak, melly miá néki
el kellene menni; pedig nints útra való pén-
ze. Ezen szókra *Duche* ki-ránt a' zsebéből
100 *Luidört* (Louis d'Or), mellynek felér
Blancard-nak által adja, a' más felér pedig
magánál meg-tartja. E' meg-lévén, öszve
tsapnak. *Blancard* elsőben valami kis feber
ejtett *Duchén*. De ez, úgy tsapja vissza
amannak a' kardját, hogy az leg-ottan öszve
tört. Azon szempillantásban, neki szúr *Du-*
che, a' *Blancard* nyakának, 's találja: de
nem igen méllyen, 's nem-is tszitotta bely-
lyebb, hanem tsak úgy tartotta amannak
a' nyakán, míg így szólott: „Most Fran-
rzia Barátja kezében van az Úr. En az Úr-
nak meg-kegyelmezek.“ — Nem így bán-
nak Gróf *Mirabóval*, vagy *Düppent* Uram-
mal. (Ezek-is a' Nemzet Gyűlése Tagjai.)

Olaž

Olasz Ország.

Romából írják, hogy a' Pápa földjén, Urbino Hertzegségben, naponként nevedik a' fegyveres zsványoknak száma. Nagyön el-rémítették az egész környéket. Kevéssel ez előtt dúltak fel egy Várat *Ravenna* mellett. — Igen féltik tőlök a' *Lorettói* kintseket-is *). — Nem-is ok nélkül. Mert már

*) *Loretto*, egy halmon épült kis Város, az *Anconai* Márkgráfságban, a' Pápa földjén. Nem messze van a' Tengeről, a' mint a' meg-küldött Mappátskán-is lehet látni. Püspök lakó helye. Mély árkokkal, és egynehány Tornyyokkal környül vagyon véve. Igen híres azon szent Háztól (*La Casa santa*), mellyről azt hiszik, hogy abban a' B. Szűz Mária lakozott *Názáretben*, és azt az Angyalok hozták el 1294-ben *Galileából*, *Dalmáziának Terisati* nevű helységébe; onnan pedig, azon esztendőben, Olasz Országba, *Recanati* tájára; és végre, 1295-ben, a' mostani helyére, a' *Lorettói Cathedrale* Templom közepére. Kivülről bé van az említett Sz. Ház márványozva. Külömböző nagyságú kövekből épült; 30 láb a' hossza, 15 a' széle, és 18 a' magassága. Kivül 's belől sok drágaságokkal fel van ékesítve. Ennek látására szakadatlanul járnak mindenfelől. 40—50,000-re rá megy, az esztendőnként oda szarándokoskodóknak száma. Ezek nem jelennek meg üres kézzel. Minden bizonynyal sokra megy tehát a' szent Háznak mel-

már 40-ed magoknál többen vagynak: pedig Okt. 11-dikén, tsupán hatan foglalták el a' *Sinigagliai* Várat, mellyet nem-is engedték elébb vissza, míg fel-tételeiknek tellyesítésére nem kötelezte magát a' Város. — Az egész dolog így történt: Az említett 6 gonosztévők bé-lopták magokat a' Várba, meg kötözték az ott őrizeten lévő katonákat, és a' Kafzamatákba rekesztették. Hogy annál nagyobb bátorságban maradhassanak, éjtszaka fel-vonták a' járó hidat. — A' Vár Kommandánsának (a' ki maga otthon nem volt) egy Inasfa ütött leg-elsőben lármát. Ez, ijedtibben azt híresztelte, hogy egynehány 100 Tolvajok el-foglalták a' Várat. —
A'

mellesleg való esztendei jövedelme-is: a' rendest 30,000 Tallérra (*Scudi*) teszik, melly nem tsuda, mert fok Fejedelmi Házakból áradt ide, 's árad még most-is az áldás. Eggy a' nevezetesebb ritkaságai közzül a' *la Casa santa*-nak, az az ablak, mellyen bé-ment a' B. Szűzhöz Gábrriel Angyal, midőn a' Krisztusnak általa lelegendő születését nékie meg-jelentette. II. *Július* Pápa bűnbotsánatot ígért mind azoknak, valakik megkeresik e' szent Házat, 's ugyan azóltától fogva is lett ez olly nevezetessé, és méltóságoslá. — Az említett Pápa fok nagy épületeket, 's Fundátziókat tett *Lorettóban*.

A' Zsidók voltak leg-elsők, a' kik bizonyos summa pénzt ajánlottak a' 6 emberből álló diadalmas feregnek: de az el nem fogadta az ajánlást, hanem csak azt kívánta, hogy maga, 's a' fogoly katonák számára eleség küldődjön. Azonban a' kormányozó Cardinális a' Várost bé-záratta, senkit be nem bocsátatott, és írt körül belől minden felé, hogy küldjenek segítséget: *Pesaro* 400 katonát küldött, és 1 Kompánia Gránátérost; *Ancona* 150 embert. Ezeken kívül minden-ünnen omlott a' Városba a' fok Hajdúság. — A' Cardinálisnak jelenlétében hadi Tanácsot tartottak. A' végeződött, hogy a' Várba erő hatalommal bé-rontsanak. De a' Cardinális azt a' tanácsot adta, hogy meg kell kínálni, a' Várban lévő fereget, ha nem kívánna e', jó fel-tételek alatt, eggyesfegre lépni. A' Cardinális szavára mindenek reá állottak. El-küldöttek azért a' Várba eggy Deputátust. — A' Zsiványok azt kívánták: hogy közzülök mindeniknek 150 *Scudi* fizetődjön, melly summával szabadon mehesse-nek minden bántódás nélkül, a' merre tetszik. — Meg-lett, a' mit kívántak.

Spectatum admiffi, rifum teneatis amici?

Velen-

Velentzében *) retteneres tűz volt Nov. 28-dika, és 29-dike között való éjtszakán. A tűz kezdődött egy Kereskedőnek, (*Heinzelmann* Jánosnak) az Olaj Magazinnyaiban, melyekben 240,000 font Olaj volt. Milyképpen történhetett az olaj meg-gyúladása: azt még ki nem lehetett ez ideig tanulni. Elég az hozzá, hogy a' remérdek olaj kevés idő alatt lángot kapott, és folyt az úttzán 's a' tsatornában (*Canal*) a' viz tetején, tűz habokkal, a' melyek gyújtottak, ellene állharatlanúl, valamerre csak hömpölyögtek. A' füst olly nagy volt, hogy dél tájban volt az idő: még-is egésszen meg-homályosi-

*) *Velentze*, a' róla neveztetett közönséges Társaságnak fő Városa. Az *Ádriai* Tengeren *Triefstet* csak nem által ellenben, 60 kitsin szigetekeken fekszik. Arra nézve, úgy láttzik, mintha az egész Város a' Tenger hátán lebegne. Az úttzárakon kerefsztül katsúl, mindenütt viz foly tsatornáokban. A' kik egyik részéből a' Városnak a' másikba akarnak menni, 's ki-telik tőlök, tsónakokra (*Gondola*) ülnek, 's úgy vitetik magokat a' tsatornákon. A' gyalog útakon, esős időben, bajos járni, mert Márványból vagynak ki-rakva, azért-is felette síkosok. Azonban keskenyek. A' tsatornákon kerefsztül apró hidak vagynak tsinálva, melyeken a' gyalog emberek által járhatnak.

sitotta a' napot. A' fegyveres házból szaladtak a' munkások, hogy a' tűz tenger terjedését, egynehány házaknak le-rontása által, meg-akadályoztathassák. 63 házak, és 15 börtök lettek a' lángok prédájává. — 150 familiáknál többen fosztattak meg nagyobb részétől vagyonoknak. De embert eggyet sem ölt meg a' tűz. — Az ilyen tűz özönnek szemlélésében, csak *Néró* találhatott volna gyönyörüséget: de eggy emberiséget le nem vetkezett embernek szive, olvad az ilyeneknek csak hallására-is, és, szörnyen meg-károsodott ember társaiért, eggyet sohajt, (ha egyebet nem lehet) az emberek Attyához.

A' *Velentzei* Tanács, az úgy nevezetett *házi Lotto* játékot-is keménnyen meg tiltotta; sőt minden más Lotteriákat-is. — Minden bizonnyal káros vóltokra nézve. — Alig ha több kárt nem okoznak a' Lotteriák más Tartományokban-is, mint hasznot.

Prusszia.

Mindenkor igaz marad az: *Auri sacra fames, quid non mortalia pectora cogit?* A' pénznek szerelme, minden gonosznak gyökere. De az-is igaz, a' gonosztévőknek méltó rettentésekre: *Non deserit anteceden-tem scelestum pede poena claudo.* — Ritka nagy bűn az, a' melly, vagy elébb, vagy

utóbb napfényre ne jöjjön, és a' tselekedősejének büntetést ne vonjon nyakára. Közélebb történt *Spandauban*, két mértföldnyire *Berlinhez*. Eggy Katona, a' *Henrik Herzeg* Reg. jéből, meg-sejtett eggy Regiment-jebéljénél, a' kivel ugyan azon szobában halt, egynehány Tallért. A' pénzt magáévá kívánván tenni, el-tökéli magában, hogy pajtását az ágyban meg-öllye. Véghez-is vitte gonosz fel-rételét. A' holt testet darabokra vagdalván, tarisznyára rakta, 's az ott el-folyó *Spree* vizébe vetette. — Azonban fel-adja, hogy az ő pajtása meg-szökött. Még ezen a' napon el-rendeltetett a' gyilkos, újj Katonákat kíséni *Berlinbe*. A' Katonának el-menetele után, bé-megy a' Gázdaszónya a' szobába, nézi az ágyakat, 's hát azon Katonának a' nyoszolyájában, a' kit ő el-szököttnek gondolt, látja a' fok vért, 's mindjárt jelentést tesz a' dolog eránt, a' hol illert. A' gyilkos ellen mindenek gyanúságba kezdettek esni, melly még inkább nevékedett az által, hogy tsak hamar az öszvé daraboltt tagokkal meg-tömött tarisznyát, valami mosókhoz vitte a' viz, mellyet midőn ki-fogtak 's vizgáltak volna a' mosók: hát akkor szörnyüködtek el, a' benne lévő ember test darabok látására. — Már ekkor bizonyos meg-győződésé vált a' gyanúság.

A'

A' Katonának leg-ottan utánna küldenek, kérdőre veszik, ki-vallya istentelen tselekedetét, 's most retteg a' reá ki-mondandó sententziától.

Nyitva vagynak *Wilhelm* Király fze-
mei, a' fegyveres erőnek készen való tar-
tására-is; de vigyáznak Tartományai bol-
dogságának más tárgyaira-is. Ki-keresi,
népének ezen gondos Attya, mind azon
eszközöket, mellyek a' köz jóra meg-kiván-
tatnak. Illy eszközök azok a' közelebb-is
ki-adott parantsolatok, mellyek a' gaboná-
nak ki-hordását tilalmazzák, és azon rende-
lések, mellyek azt vóltaképpen meg-is gá-
tollyák. Illyeten eszközök, a' Munka-Há-
zaknak minden Tartományokban való fel-
állításai: a' mellyekre törekedik *Wilhelm*,
szíves igyekezettel. Már reá-is bizta, mint
írják, Status Minister *Vosz* Úrra, hogy tsi-
nállya ki, mi módon leheffen leg-használ-
latossabban fel-állítani az említett Munka-
Házakat. — Ezek arra valók lesznek, hogy
azokba bé-mehessen minden, a' maga élel-
mét keresni, valaki csak akármelley el-gon-
dolható munkát tehet. Teher pedig, 'ha
elméje épfégenek csak leg-kissebb mértéké-
vel, 's testének leg-gyengébb erejével bír-is.
— Gyakran keres fok szűkölködő munkát,
és nem talál! Ez esik meg leg-többször a'

ván.

vándorló Mester Legényeken-is, midőn idegen helyekre mennek, magok tökéletesítésére. —

Méltán lehet bár kívánni, hogy bár minden Naggyai a' földnek kövernék *Wilhelm* szorgalmatoskodását.

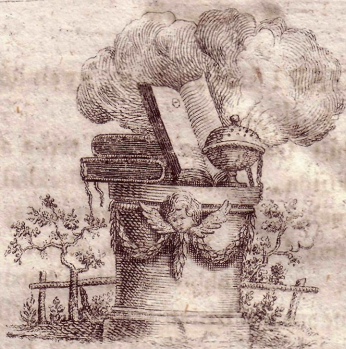
Anglia.

Igen különös Tudósítást adott ki Nov. vége felé, egy *Touchwood* Tamás nevezetű Anglus Londonban. E' vólt a' Tudósítás értelme: „*Touchwood* Tamás, a' ki többé nem veszi a' maga életének hasznát: agyon akarja magát, Nov. utolsó napján Hétfőn, lőnni, ha elő fizetőket kap. Mivel ez a' mulattatás neme egészen újj: reményli, hogy az érdemes Közönség előtt vele kedvesfégar talál. — Két keménnyen meg-töltött pisztolyokat veszen magához, mellyeknek egyikével a' fejébe, a' másikkal pedig a' hasába fog lőnni. A' *Pantonstreet*-ben, a' *Haymarket*-en lévő Szál, igen alkalmas lesz erre a' dologra. — A' Dámák, a' kik idején jelentik magokat, hogy elő fizetők kívánnak lenni, a' leg-jobb ülő helyeket fogják kapni, a' honnan leg-tökélettebbben meg-láthatják a' tagok vonódásait, az ábrázatnak el-változását, a' halállal való küzködést, és a' haldoklónak az agyvelejét. — A' halás néző helynek ajtajai, 8 órakor lesznek nyitva, és pontban 9 órakor fogja magát *Touchwood* Uram meg-lőnni. — Az elő pénz fél *Giné* (*Guinee*).“

(Eggy fél *Giné* valamivel több, a' mi Aranyainknál.)

Az előbbeni X x árkus 21-dik Darab.

*Ama' nagy lelkű Hazafihoz, Péts' egyik fő Diszéhez,
a' ki 30 Aranyakat áldozott fel, Nyelvünk' gyara-
pítására.*

NAGY MAGYAR! a' Haza Nyelv' kárán, hiszem,
eggykor epedvén
Érzékeny szíved bús panaszokra fakadt.
Tsak titkon 's retegve fakadt panaszára, hogy érte
A' gyanu, vádlását meg ne ereffze reád.
Mert hogy mind idegenre rohannt főbb színe Hazánknek,
'S nyelvét, öltözetét, mind oda hagyta nemét:
A' ki Hazájához hív vólt e' káros özönbenn,
'S nyelvét, öltözetét, tudta betsülni nemét:
Azt a' többi majom fereg olly rút szennnyel alázta,
Mint pártost, ki gonofz jelt szakadásra emel.
Sőt igen úgy hittük, 's e' mirigy annyira terjedt,
Hogy néplink gyanubann élne Királya előtt.
Súgta szegény panaszát, hogy az Udvar tiltja szerette
Nyelvét, 's nyelvével végre ki törli nemét.
Mennyire tébolygott! vétett kegyes Udvara ellen:
A' majmok vitték annyira gyáva fejét.

Z z

NAGY

NAGY MAGYAR! áldd az Eget: nyelvünket fenki
se tiltja:

Fel szabadult szívünk a' gyanu' terhe alól.
Látod e', itt külön, öszve vetett vállakkal amottan,
Nyelvünknek melly fok támogatója vagy on?
Szép lelkű Fiaink bátran horgadnak alája,
és nyilván emelik többre nevelve betsit.
Már minden Tudomány bátran hangjára tanúgat,
'S nyelve virágzásán a' Haza bátran örül.
Bátran örülsz magad is, meg nyílt Tárházad is immár,
Nyújtassz kiútsdból bő jutalomra reményt.
Mennyi jeles szép fő kíván meg tettezni néked?
Nagy hasznót lát itt, a' ki jövőre ki néz.
Jobban hozza ki tett ösztönre, az elme gyümölsét:
A' gyönyörű ész is csak vetekedve nagyobb.
Igy fogsz még valakit *Virgyil'* erejére nevelni:
Igy jús még egyszer gyenge *Tibullra* Hazánk.
Fog még új *Newton* rejtett titkokra találni:
A' boldog szárad, még *Verulamra* mutat.
Bár mire ébresszed, fel fog ditselkedni Fiával
A' Haza, 's ösztönödért réged' is égis emel.
Akkor is égis emel, mikor immár tested el oízlott,
Akkor is áldásbann léfszen örökre neved.
A' te jövendődről szép tetted szépeket ígér:
Járuljon hozzá még az az édes öröm!
Hogy még más nemesebb születésű szívet is ébressz,
'S még ezen éltedbenn több követődre találj.
Boldog Haza: mellynek számos Fiai vagynak, kik
ilyen Verseket érdemelnek — és írnak. — Támassza-
nak az Égek kedves Hazánknek fok hasonló Fiakat!

ELE.

ELEGYES TUDÓSÍTÁSOK.

Béts.

Azt beszélik itt, hogy *Belgrád* megvétele emlékezetére, pénzt fog Ő Felsége veretni. (E' nem annak jele fog lenni, mint ha vissza botsátani készülne *Belgrádot*.)

Pellegrini és *Colloredo* Feldmarsalok már vissza érkeztek. — Fő Vezér *Laudont* is várják minden órán. Eggy árva Török Leánykát hoz magával, kit úgy fog nevelni, mint maga Leányát. (Ezen Török Leánykának akkor derült éppen napja: a' midőn a' Török Félhóld véletlenül nagy foglyatkózt szenvedett. — Két igen szembe tűnő példákban fogja ezentúl *Béts* Városa az Isteni gondviselésnek rend kívül való munkálkodását szemlélni: úgymint a' *Tzirka-sziából* hozott; és a' most közelebb említett Török Leánynak példájában.)

A' Ts. 's Kir. Német örökös Birodal-makban, *Galiciát* is oda számlálva, 87,192 pár, lépett az el múlt esztendőben házassági életre; 418,014 születtek, 's 367,816-an hól-tak meg a' polgári rend között.

Ama' minden tekintetben nagy Hertzeg KAUNITZ, különös bersülője Nemzetünknek. Ezt bizonyítják azon nevezetes szavai, mellyeket a' *Mindenes Gyűjteményből* min-

pában írásunkba bé iktattunk. — Tapasztalják ezt sok Hazánkbéli Méltóságok, kiket a' Hertzeg igen gyakran méltóztat asztalához. Közelebb, eggy magyaroslan járó Magyar Gróf Úrnak meg veregette a' vállát, 's így szólla hozzá egész vidámsággal: „Nagy betsületére vál kedves Gróf Urainak, hogy meg tartja a' nemzeti öltözetet.” — Más nagy érdemű Grófunktól, *Szabolcs* Várme gyéről 's a' *Hajdúvárosokról* tudakozódott, és olly figyelmetes volt a' Gróf Úr szavaira, mint hajdan a' Görög Allzonyok, *Trója* alól haza verekedett kedves Férjeiknek beszédeikre. — Örvend ez a' jó Hertzeg, szép nyelvünk gyarapodásán. Ezen drága indulárjának szembe tűnő jelensége az, hogy Munkánk eránt velünk kegyessen parantsolni méltóztatott. Ezzel dítsekedünk: de a' Haza neviben.

Magyar Ország.

Az itt reledő Katonaság fő Tiszteji ingyen fognak a' télen álról fát kapni.

Zimonnál a' Duna egészzen be fagyott. Naponként drágább minden a' Városban: 1 font disznó zsír 27 kr.; a' marha zsírból 1 font 32 kr.; 1 tojás 4—7 kr.; 1 pár tyúk 25 garas; 1 pár lúd 2 forint; 1 pár pújka 4 forint.

Gr.

Erdély.

Szebenből írják, hogy a' tájon, Nov. végétől fogva, ször felett való hideg uralkodik. A' hó igen nagy mindenfelé, melly Erdélynek Oláh Országgal való majd minden egyesülését meg gátolja. Nagy veszedelemre veti a' fejét, a' ki a' szoros úton, és fél fagyásban lévő sebes hegyi patakokon kereksztül kíván hatolni. Terhes szekerekkel pedig éppen lehetetlen ott járni. A' *Verestoronyi* Passzuson túl, *Kornét* és *Pripóra* között, 30 Ts.'s K. szekerek akadtak el a' hóban; az azokhoz tartozó személyek el ásták magokat a' mint lehetett a' földbe: de már jó ideje, hogy csak kenyéren 's vizen kell fővárogniok. — *Szebenből* írják azt is, hogy Oberstlieut. Gróf *Vilhorzky Krájovából* el jött, és *Bétsen* kereksztül haza fog menni, a' télre Lengyel Országba engedelmével.

Melly nagy dolyförség szorult a' *Félhold* szolgálta, meg tettzik ez a' tavaly ősszel el fogatott *Rimniki* Basának gorombaságából is, kiről azt írja eggy érdemes Barátunk, „hogy, midőn *Károlyvárárt* *), a' Püspök ö Exllája (Battyáni) asztalánál, beszélnék néki

Her.

*) Ott vagyon fogságban az említett Basa. Oláh eredetére nézve.

Hertzeg Coburg-nak a' nagy Vezéren vert győzedelmét, meg hazudtoltatta a' Pap Urakat. Midőn rovábbá *Belgrád* meg vételét jelentenék, ezen durva szó volt akkor is felelete: *Mintz*, az az hazudsz. Végre, hogy azt is emlegették csak hamar azután, a' mit H. *Hohenlohe* vitt végbe a' *Vulkánon* belől: már akkor egészen neki tarjászkodott, 's monda agyarkodva: *Mintz!* — E' talám azt sem fogja hinni, hogy ő fogva vagyon.

Nov. 30-dikán tartatott *Kolosvármegyében* a' *Marcalis* Gyűlés, és minden Vármegyékben meg kell esni Januárius elejeig. — Bajuszos Magyarok mentek a' Gyűlésbe, és magyar nyelven lessz a' felelet, a' más nyelven való feltételekre; mert itt nem igen rúdnak más nyelvet.

Olasz Ország.

A' *Neápolisi* Király nem szenved a' maga Országában, a' szabad Kőműveseket (*Freymäurer*). Nov. 28-dikán, egy parantsolatot adott ki ellenek. Ez a' parantsolatnak a' kezdője: „Eleitől fogva veszedelmeknek tartatnak, a' Stárus tsendesfégére nézve mind azon Társaságok, mellyek törvényes meg erősítés nélkül állottak fel.” — Indító okaiúl azt is fel hozza az említett parantsolatban a' Király, hogy az Atria is, mihelyt meg érte, 1757-dikben, hogy az úgy
ne-

neveztetett szabad Kőműveseknek egy új titkos Társaságok támadt: azt, leg ottan kemény fenyegetés alatt meg tiltotta. — Továbbá, hogy maga is a' Király, 1775-ben, Sept. 12-dikén, az Attya parantsolatját meg újjította, és annak által hágasát, a' Királyi Méltóság' meg bántása' bűnével (*Crimen laesae Majestatis*), egygy rendbe helyhezrette.

Olasz Országnak *Orbitello* *) nevű Városából írják, hogy ott Okt. 30-dikán, rettenetes égi és tengeri háború volt, melly igen különös történetet okozott. — A' Város egy sziget közepén fekszik. Ezen szigetet egy olly fős ró veszi körül, a' mellynek a' tenger.

*) *Orbitello*, az úgy neveztetett *Stato delli Praefidii*-nek (*Status Praefidii*) fő Városa, a' Toskánai földön, *Siena* Városa környékén alól, 's jól meg erősített ki kötő helye vagyon. *Stato delli Praefidii* név alatt jönnek azon erősségek, melyek a' Toskánai tengeren 's tenger parton fekszenek. II. FILEP Spanyol Király által engedte *Siena* tájjékát, magával a' Várossal egygyütt 1557-ben, az akkori Florentziai Hertzegnek, első *Cosmusnak*. De a' *Stato delli Praefidii*-t meg tartotta, hogy *Neápolis* és *Olasz Országnak* felső része között lehessen olly birtoka, melly a' két meg nevezett birtokait egymással egygyesítse. — 1735-diktől fogva a' *Neápolisi* Király birja.

gerrel egyesülése vagyon. A' tó, dél és éjszak felé, be hat egy darabon a' föld alá is. A' háború kezdetével, némelly halászbárkákat vett vólt üzöbe egy *Algiri* *) fegyveres hajó a' déli részen. A' Bárkák szerezésén bé értek a' ki kötő helybe. Az *Algiri* hajó a' ferétben a' Várig ment; azonban a' tenger mind inkább inkább háborgott, és annyira nevedtek a' habok, hogy az egész szigetet, és ki kötő helyet el borították, és szintén tengerré változtatták. A' szél egészen a' Város faláig verte az *Algiri* hajót, az *Algiriak* pedig mindég azt gondolták, hogy ők a' tengeren vagynak. Minekutánna vége lett a' tengeri háborúnak, ki terjesztgették vitorlaikat, és a' Város falát valamelly feléjek közelgető idegen hajónak tartották mind addig, míg meg nem látták a' falon a' Strázsát, a' ki kiáltott nékik, kik volnának? Az *Algiriak* alig vették észre, hogy

*) *Algir*-ről most csak azt jegyezzük meg, hogy ez, egy Tartománynak a' neve, melly Afrikának éjszaki részén fekszik; 100 német mértföld a' hosszúsága, és 30 a' szélessége. Az *Algiriak* leg nagyobb tengeri tolvajságot űznek az Afrika és Európa közt való tengeren (*Mare mediterraneum*).

hogy Olasz kézre birtak: leg ottan el sürö-
gették ágyúikat, a' Város falai felé. A'
lármára kinn termett az egész *Orbitelloi*
Katonaság. Az *Algiriak*, nem rudván,
melly rájjon legyenek, úzásra vették a'
dolgot, 's úgy akarták magokat kiszabadítani
az Olaszok kezeik közzül: de mind felakad-
tak az iszapban, mellyet a' tenger hagyott
maga után. Tsak 4-en hóltak meg közzülök,
343-an pedig el fogattak elevenen, kik kö-
zött 8 Affzony, és 1 hajós Kapitány (Reis)
vólt. Öt *Genuai* hajósokat találtak a' hajó
fenekén vason. A' *Reis*, midőn látta, hogy
már kézben vagyon, magát egy pisztollyal
agyon lötte. Találtattak a' hajón 18 ágyúk;
400 flinták; 300 kardok; 205 pisztolyok;
600 Tonna *) puskapor; 890 golyóbis; 10
hordó bé főzött hús; 300 köböl búza; 305
köböl riskása; 1 ökör; 12 Egyiptomi juhok;
fok madarak, azok között 1 Publikán madár,
a'

*) *Tonna* (Tonne) tulajdonképpen olly edényt je-
lent a' hajósoknál, melly 20 mázsát nyom, mi-
dőn teli van töltve tenger vízzel. Hanem a'
Tonna nevezettel osztán széltire élnek, midőn
28 mázsánnyi akármit kívánnak jelenteni. A'
hajók' nagysága is *Tonnák* szerént határozódik
meg; p. o. 200 Tonnás hajó az, mellyre reá
fér 4000 mázsa portéka.

a' melly jól beszéll törökül; 1 Persiai kutya, melly olly nagy, mint egy borjú; és a' *Genuaiaktól* el vett fok egyetmás. — A' *Reis*-nak királyi vólt egész öltözete. A' kardja jó féle drága kövekkel, a' Turbánnya 6 nagy gyöngyökkel, gyűrűje, egy nagy gyémántal ékeskedett. — A' meg szabadúltt *Genuaiak* 8 napi áhíratosságot tartottak, a' ki tett Szentség előtt. Az *Orbitallaiak* 2000 embert kértek a' *Neápolisi* Királytól, azon esetre, ha *Algiriából* Hatalmas találna jöni, a' foglyok' vissza kívánására. — Az *Algiriak* mind ruhások: de kevés pénzek vagyon.

Frantzia Ország.

Szörnyű adósság alatt nyög ez az Ország. Fel fér hát, ha a' Fiak segítnék a' Hazán, mint Annyokon. De illő, hogy a' szükségtelen költségek-is el-távoztatódjanak, mellyek eddig nagy terhére vóltak az Ország-nak. — Meg van az is, ez is. — Tsak az az arany és ezüst portéka, a' mit Okt. 29-dik napjáig bé hortak a' jó szívu Hazafiak a' pénz verő házba, reá ment 6,573,574 Livrára. — Ez a' summa tsak két három hét alatt nevedett nagyobb részént annyira. — Minden bizonnyal hát, már ekkorra, ugyan derék summa gyűlhetett öszve, a' Hazafiak példás adakozásából. Mert azélta sem vólt szüneti az arany 's ezüst portékának, a' Haza szá-má-

mára való fel áldozásának. Kézf pénzről is gyakran vólt emlékezet a' Frantzia Országi Tudósításokban, még pedig feles summákról, mellyeket a' Haza fel segéllésére adott bé most ez, majd amaz Hazafi a' Kasszába. — Közelebb is, a' *Maubeugei* Fundárzióon lévő Dámák, olly Contractust ajándékoztak a' Nemzernek, a' melly esztendőnként 147,000 Livrát bé hajt. — Ezek mind arra mutatnak, hogy szeretik a' Frantziák Hazájokat, 's kívánják segíteni. (Bár minden Hazafiak követnék e' részben a' Frantziák példájokat.)

A' Frantzia Udvarnak szükségtelen költségein; való, hogy darab időről fogva, jó forma fordítások estek *): de még most is nagy mértékben, 's szembe rünök vóltak azok. Arra nézve, ugyan hozzá is látnak azok.

*) Még 1781-dik előtt, tsak egyfzerre 406-al kevesítette *Necker* (mint akkori fő Kintstartó) a' Kir. konyha és asztal körül szolgálóknak számát. — 1787-dikben, Okt. 25-dik napján, egy végzést adott ki a' Státus Tanátsza, mellynél fogva, 15 millióra szállítódott le az a' 28 millió, a' mellyet az Udvar esztendőrt által bizonyos személlyeknek ki adatott, vagy fizetésül (Pension), vagy fizetés' tóldásul (Zulage). Ugyan ezen esztendőben, a' Király 24 belső szolgáinak (Kammerdiener) száma is 12-vel kisebbítettett.

azoknak a' kevesítéséhez. — A' Királynénak (mint írják) már minden lovait el adták; az újj esztendő kezdetével pedig mind el bortsáttatnak az Inasfai, és ez után nem lessz külön Udvara, a' Királyétól, mint eddig. — A' Királyi Könyves Házban 53 személlyek forgolódnak. Ezekre rá ment, ez alatt a' Király alatt, 780,000 Livra esztendőnként. Most egyszerre 88,288 Livrára szállítódott le az előbbeni summa. — A' Királyi Kert gondviselőinek 's mivelőinek számát, melly 50-re megy, 's azoknak fizetését, nem rálátták igen igen soknak: tsupán az a' kívánság, hogy az építő mesternek fizetése kissebbítessen. Ezek eddig így estek: többek is fognak ilyenek történni ezentúl; és kétség kívül nem fog 12 Levelet négy rétben (in quarto) bé tölteni, a' Királyon élők' Lais-troma, mint eddig bé töltött volt. Mert a' van egy Párisi Levélben: „Azoknak Lais-tromából, kiket az Udvar fizet, nyilván ki tertzik, hogy közel 3 millió osztódik fel 86 személlyek között, kik közzül — 26-nak senki se tudja a' szolgálatját.” — Így végződik a' Levél: „Fájdalommal, és bosszankodással „kell szemlélni, hogy a' leg alkalmatlanabb „és leg kevésbbé jó hirü nevü emberek „vóltak a' leg nagyobb szerentse Fiai.” — Azt mondotta vólt egykor az *Artésiai* (Artois)

Gróf,

Gróf, a' mostani Király' leg ifjabb testvér Örtse: „Tudják meg Uraim, (szóllott a' Státus Tanátsa' egy részéhez, melynek Feje volt) hogy midőn a' Királyról vagyon a' szó, nem a' költséget kell a' jövedelemhez, hanem a' jövedelmet a' költséghez alkalmaztatni. “ — E' szerént, mentől többet tettért az Udvarnak vesztegetni, annál több pénzt kellett a' szegény jobbágyoknak, ha a' föld alól vették is: teremteni. — Az efféle gondolkozás' módja ki bujdosott, az *Artésiai* Gróffal együtt most egyszer, Frantzia Országból!

Frantzia Ország' szorúlt állapotján másoknak is meg esett a' szive. A' közelebbi Tudósítások szerént, 800,000 Livrára megy már, a' mit eddig adakoztak a' *Genevaiak*. Számára — de addig nem adják által, még egy millióra nem nevelik. — *Helvétziának Neuschatel* nevű Városa is, követte *Geneva* példáját, el engedvén a' Frantzia Országnál lévő pénze Interestének negyed részét, melly 24,000 Livr. megy esztendőnként.

Már régen nem történt semmi rendeletlenség *Párisban*, ki vévén azt, hogy közelébb annyira mentek volt némellyek a' köz nép közzül, a' Haza mellett való buzgólkodásban, hogy a' kiknek tzipőjeiken ezüst tsattokat lártak, azokat meg állították,

's ad-

's addig el nem bocsátották, míg kezeikhez nem vették a' tsatlokat. Azt mondták, hogy ők a' Nemzet kintses házába fogják azokat vinni. De ennek csak hamar eleje vevődött.

Anglia.

A' *Londonból* jött Levelek bizonyítják, hogy Angliában, ebben az esztendőben, jó termés volt mindenfelé: még-is drágaság kezdett lenni. Ennek oka a' volt, hogy igen sok gabona ki-hordódott az Országból. Mellyre nézve, már most röbbit nem szabad ki-vinni.

Folytatása az Új Orsováról való Jegyzéseknek.

Az *Allion* hegyén telelő népünk számára, *Temesvárról* szállítanak eleséget, 's egyéb meg kívántató szükséges dolgokat. A' minapában írták volt, hogy a' többek között, 53 vas kementzéik is érkeztek az említett helyről, ör állóinknak. — Meddig fogja még az *Orsovai* Törökség magát meg keményíteni, bizonytalan. Már ugyan darab időtől fogva, mindég azt irogatják a' tájjról, hogy most ennyin, majd amannyin szöktek ki a' Várból, a' kik, el fogatván a' miéinktől, egyenlőképpen azt vallották volna, hogy a' mi kevés eledelek van még a' Várbélieknek: az is mind meg romlott, a'
ned-

nedveség miatt, a' Kaszamátákban; fájok is kevés van. (Ezt a' Kaszamátákból feljövő füstől is észre lehet venni.) Már fel is adta volna a' Basa a' Várat, hanem benn van a' *Boritsi Aga* is, *Mustafa* *), és az állott ellent.

Új Orsovának éppen ellenében esik *Szerviában*, *Sz. Ersébet* Vára, vagy sántza. Fekszik a' Duna közfiklás partján. Itt tartotta az előtt az *Orsovai* Basa a' maga feleségeit: most 60, vagy valamivel több fegyveres Török tartózkodik benne. Két Batteriája meg van rakva ágyúkkal. Túl rajta megy el a' közfiklán vágott út *Viddin* felé. De ez igen keskeny; a' mellette felemelkedő közfiklák pedig igen meredek: azért semmiképpen nem lehet a' meg nevezett sántzhoz közelíteni, a' Szerviai oldalról. — Ó *Orsováról* volt már oda fellyebb egy két szóval emlékezet. Ez, a' *Rómaiak* idejében erős Vár volt, most csak palánkokkal van környül véve. 1788-ban Febr. vissza vette volt Gen. *Papilla*, a' Törökökről: de Aug. 7-dik napján, ismét vissza vették a' Törökök; még pedig úgy, hogy elébb a' *Devins* Regementjének benn szorult 3-dik Batalionját, majd mind egy lábíg le aprították: mivel ez, elébe tette e' halált, a' keserves rabságnak. Már újjolag a' mi kezünkönél vagon.

Folytatása következik.

Leg

*) Erről a' 100-dik Levélen volt emlékezet.

EL SŐ SZÉKELY REGIMENT

Leg újabb Tudósítások.

A' néhai *Belgrádi* Deszterdár (Kintstartó) Dec. 10-dikén érkezett *Belgrádba*. Posta lovakat küldöttek volt eleibe. Dec. 11-dikén által kellett *Zimonból*, minden ott lévő Tolmácsoknak menni *Belgrádba*, mely jele lehet a' Békesfégnek. — Ő Felsége jobbszán van.

A' *Gradiskai* Regiment kerületében sok tolvajok támadtak. Eggy 70 esztendőös embert fogtak meg közelebb, a' ki két gyenge gyermekeket ölt meg.

J E L E N T É S.

A' Magyar Lovasfőnök emeltt Ofzlop eránt, méltóztassanak a' *Baranya*, *Báts* és *Tolna* Vármegye béli elő fizető Uraságok magokat *Pétsett* jelenteni, Tisz. *Bertits* Ferentz Ur szives Barátunknál.

A' *Bihar*, *Békes*, *Arad* Vármegye béliek, *Nagyváradon* Prof. *Balotyánszky* Urnál, kihez barátságos bizodalommal vagyunk.

A' *Somogy*, és *Szala* Vármegye béliek, Tiszti *Vajky* György Káplán Urnál *Martzalán*, *Kanisáboz* nem mellize. — Ez a' drága Ur, önként ajánlotta minden szolgálatját, mely által köz haszonra intézett igyekezetünket elő mozdíthatja.

A' *Pest*, *Heves*, *Borsod's Nógrád* Vármegyék beliek, nem különben, a' *Kún's* Jászságiak, *Pesten* *Stabel* Ur könyves Boltjában, a' *Franciskánusokkal* által ellenben.

Küldjük az első *Székelly* Regementet.

A' 648-dik Lev. végén a' bännak helyett bännék; a' *Düppent* helyett *Düport* kell.

23-dik Darab.

Költ *Bétsen*, Dec. 22-dik napján.

Kezdenek immár bokroffan érkezni hoz-
zánk, a' Magyar Lovasfágnak vitéz érdemeit
magasztaló Versek, mellyeknek készítésekre
az általunk emelt emlékeztető Oszlop szol-
gáltatott alkalmatosságot, Hazánk' szerető
Fiainak. Leg elsőben is T. T. *Kassai* Prof.
Baróti Szabó Dávid Úr küldötte kezünkbe
gyönyörű Verseit, mellyeket, a' többekkel
eggyütt, nem mulatunk el kedves Hazánk-
kal közleni. Most csak a' kóistolót küldhet-
jük belőlök:

* * *

Rajta tehát, oh Nemzetetek' nagy Magzati! kedves
Honnyotok' ügyének született óltalmi! ki rántott
Fegyveretek mind addig ürült hüvelyébe ne térjen,
Míg Népünk' ellenségit ki nem űzi Világból!
Édes Hazátoktól vettétek az él'ret: ha forsa
Kéri, ne szánnyátok, mint hív Fiak, érte le tenni. —
Mindeneket meg emészt az idő; birodalmak el esnek;
Országok, Nemzetségek változnak: az hírnek,
Melly az Hazáért tett érdemből származik, a' míg
Emberi Nemzet leléz, nem lélzen vége. Halomra
Omlott Trója; de még áll Hektor: Aténa rakásra
Dőlt; áll Kodrus: ama' Föld' Asszonya Róma, ki-
fordúlt

Birtokiból, és nyelve ki holt; él *Kurtzius*, és él
Régulus: élnek ama' szentelt istápi Hazánknak,
Zrínyi, *Kemény*, 's több más ezerek. Fenn, fenn
marad a' Tí

Dítsősfétek is, Húszárok! Bé véstük örökre
Tetteteket szivünk' táblájira: semmi feledség

A a a

Nem 1

Nem járúl ide. Már az Anyák nevetekre tanítták
 Még tsetsemős Magzattyaikat: már égnek az Ifjak
 Példátokra; 's alig várják kedveltte Hazájok'
 Bóldogságért magokat kotzkára ki tenni.
 Hallom már a' Múzsáknak víg énekét: Húszár,
 Húszár zeng kegyes ajkaikon. Fel emelkedik ottan
 Egy gyönyörű, 's vékony tetejével egekbe hasító
 Ofzlop. — — — — —

Hazaíúi gondolkozásnak remekéül ide
 írtatjuk egy részetskéjét azon tsak tegnap
 vett betses Válasznak, mellyre, ama' nagy lel-
 kű *Pétsi Mecénas* méltóztatott bennünket:

„Tsekély igyekezetemnek már tsak eb-
 ben is felesleg elégítő jutalmát érzem; hogy
 nekem egy illy szép alkalmatosfágot szült
 az Urakkal való levelezésre. A' mellyre
 még akkor fel gerjedt vágyódásom, midőn
 a' *Hadi Történetek*' olvasásához leg először
 kezdettem. Készültem is hozzá többször.
 De végre tsak meg elégedtem azzal mind
 ekkoráig: hogy az Uraknak ama' minden
 ditséretet fellyúl múló, 's a' Magyaroknál
 örök emlékezer' Ofzlopát érdemlő Magyar
 munkáikkal hasonló Magyarsággal buzgó
 szivemet tetézett-töltött gyönyörködtetnem
 lehetett. Még most is tsak kevésben múlt
 el, hogy másra nem bízam válaszomat. —
 Nem ugyan, koránt sem, az Urakhoz való
 vála-

valamelly idegenségtől — úgymint a' kikhez inkább', ámbár személyekre, sőt neveikre nézve is, előttem isméretlenek, különös tisztelettel, 's igaz Hazafiúi szivesféggel vagyok — hanem, hogy meg vallyam, ama' tsekély, 's majd szót sem érdemlő ígéretemért, olly hatalmas nagy mértékkel reám mért dicséretnek szégyenlésétől viseltetvén. Effélében azért kéméllyenek meg az Urak, kérem, ennekutánna, ha szereznek; — kérem pedig, hogy szerezzenek, — 's ne fosz-
 lzanak meg azon, szivemet egyedül elégitő örömtől: hogy tehessenek, 's ne tessenek. — A' mit tettem, bár mi dicséretes is, vallyon nem adósfág e' az, mellyel tartozom Hazámnak? Nem kötelesség e', mellyre kötelez mind a' levegő, mellyet szivok, mind a' tej, mellyet szoptam, mind az az édes első szó, mellyet Magyarúl ejtettem? —

A' Skutárii *) Basáról,
 és annak Horvát Ország szélein lett meg jelenéséről, ezen szép rendbe vert Tudósítás

A a a 2

jött

*) Skutári. Iskodar, nagy, népes és erős Város, Görög Országának Albánia nevű Tartományában. Van benne egy Romano-Catholicus Püspökség is, melly az Antivárnai Érsekséghez tartozik.

jött *Gradiskából*. A' Skutarii Basának neve *Mahmud*, mint fő Komendirozó, *Basatlia* titulusfal bir. Idejére nézve, mintegy 35 esztendő, közép szerű nagyságú, kerek barna képű, fekete bajusszú. Törököffen jár, 's ugyan csak pompással. Az utánna való Igazgatóknak egyike, *Hassan Hota* nevezetű Török; a' másika pedig, *Gyön Markó* nevezetű Keresztény; 25,000 főből állott mind öszve a' népe, melly 131 zászlókra vólt fel osztva. Ezeken kívül vóltak 500 keresztény Testőrzoi, a' kik személlýére vigyáztak. A' fereg után vezettek füzéren 2000 lovakat, mellyek holmi bagázsiával, és pénzzel meg vóltak rakva. A' mars közben, minden kész pénzzel fizetődött, és a' Basa szoros regulát, 's fenyítéket tartott. *Sarajevó*-nak, *Travnik*-nak, és *Jaitzá*-nak jöttek. Mindenütt, szabad mezőn szállott táborba a' fereg. Okt. 11-dikén, érkezett *Jaitzához*, holott már, 6 hetekről fogva várakozott egy *Kapidschi*, a' Basára, hogy azt újjolag meg eskeffe, mivel már olly fok ideje, hogy a' Portától el hajlott vólt, és, a' hitre nézve gyanússá lett. Ez a' pompa a' *Jaitzai* fő Moséban ment végbe, a' hol *Mahmud*, a' Portának, hivséget esküdt, és a' *Mohammed* tudománnyáról, vallást tett. Mivel ezenközben *Belgrád* meg ve-

vödött, és a' Basa oda nem mehetett, a' mint előbb szándékozott vólt: úgy fordúlt *Horváth* Ország felé, és 13-dikon, fel kerekedett *Podrasnitzá* felé, a' hol már a' Bosznnyákoknak egy részze, *Arslan* Basának, Bosznya Kormányozójának, vezérlése alatt, táborban állott vólt. Okt. vége felé érkezett el, az említett helyhez, és a' Bosznnyákoktól egy órányi messzeségre, táborba szállott. Tellyesféggel nem akarta hogy a' két sereg között leg kisebb tizimboráskodás is legyen: minekokáért Strázsákat állított közibe, a' két rész öszve férkezhetésének meg akadályoztatására. *Mahmud* maga sem ment *Arslanhoz*; hanem ennek kellett amához menni, az együtt való tanátskozharás végett. De ez a' Kormányozó csak hamar le tetetett azután hivatalából; és ez, első példa, hogy a' Porra, született Bosznnyáknak adra a' kormányozóságot. — Úgy végeztek *Mahmud*, és *Miralin*, hogy *Dresniknél*, és *Rakovitzánál* üssenek be Horvát Országba. E' végre, Okt. 25-dikén által indúlt a' Boszniai egyesült sereg, valami 24,000-re való, az *Unna* vizén, *Krupánál*; és Okt. 3-dikáig, *Lipovliáninál*, *Ostrosatzka*, és *Bichachka*, *Gattánál* maradt táborban, *Dresnikhez* nem messze. Okt. 31-dikén, nagy láрма 's ágyúzás közt, is.

ismét elébb nyomúlt, és meg telepedett *Passina Luka* tájján, a' hol Nov. 3-dikáig tsendessen maradt.

Folytatása következik.

S z e r v i a.

Nagodinából ezt írták, Dec. 2-dikán. „Tegnap érkezett ide, 2. Agával, 's más 45 kísézőivel, a' néhai *Belgrádi* Defterdár. Már el ment *Semendria* felé, LAUDON fő Vezérhez. De tsak három Törökökkel. A' többek, kik vele jöttek, vissza mentek, a' *Timok* vizén. Kisézőül *Wurmser* Huszár Kapitány *Utz*, és gyalog Kapitány *Brano-vatzky* rendeltettek melléje. Azért megy, hogy a' *Timok* vizéig terjedendő 5 vagy 6 hónapi fegyver nyugvást nyerhessen. Vissza jövedeleig, meg fognak itt szünni minden ellenségeskedések. — Nem lehet azt a' szörnyű félelmet voltaképpen le írni, a' melly a' Törökök közt uralkodik: azért is óhajtva kívánják a' békesféget. “

(Ez a' Defterdár 11-diken estve érkezett *Belgrádba*, mint már ezt előbbeni írásunkban is jelentettük. A' fő Vezér 14-diken el indult *Belgrádból*; de a' Defterdárt még ott hagyta.)

Béts

Béts.

Dec. 23-dikán érkeze ide vissza szeren-
essén LAUDON fő Vezér, mindeneknek;
különösen pedig hozzája méltó Hírvésének,
Haagen Klára Asszonynak *), nagy örö-
mére. --- Belgrádból lett el indulása előtt,
a' Mária Therésia Rendjén lévő Vitézeknek
Gyűlése tartatott, mellyben, az említett
Rendbe való bé vetettetésre méltóknak itél-
tettek, és már Ő Felségétől valósággal bé is
vetettek im e' következő Generálisok,
Stábális és fő Tisztek; úgymint:

- 1.) F. M. L. Bárá Splényi.
- 2.) H. Eszterházi Antal, Eszterházi Antal
Reg. béli Májor.
- 3.) B. Kienmayer, Levenéhr Reg. béli Ob.
- 4.) Ingen. Májor de Vaux.
- 5.) Generálmájor B. Karátsay.
- 6.) Pilláti Kap. a' Pellegrini Reg. ből.
- 7.) Nesmerý Kap. a' Ferdinánd fő Hertze-
géből.
- 8.) Oberster Kray, az első Oláh Reg. ből.
- 9.) Ing. Gen. Májor Lauer.
- 10.) Fentzel Kapitány, a' Langlois Reg.
ból.

II.)

*) Posonvármegyéből, Baxingból való.

- 11.) Ob. *Fischer*, a' Gen. Stábból.
- 12.) *Fiquemont* Kap. a' *Klebeck* Reg. ből.
- 13.) Ob. *Linde*, a' *Kaunitz*-éből.
- 14.) Ingenieur Cap. Lieut. *Dedovits*.
- 15.) Gránátéros Kapitány Gróf *Gyulai*, a' *Gyulai* Reg. ből.
- 16.) Oberster *Otskay*, a' *Ferdinánd* fő H.éből.
- 17.) Ingen. Kap. *Verebélyi*.
- 18.) Ob. *Mack*, a' Gen. Stabból.
- 19.) Generálmájor Gr. *Sztáray*.
- 20.) Generálm. *Kulneck*.
- 21.) Májor *Piátsek*, az *Erdödy* Huszársjai közzül.
- 22.) Kap. *Borovits*, a' *Khevenhüller* Reg. ből.
- 23.) Oberster *Kosztolányi*, az *Erdödy* Huszársjai közzül.
- 24.) Gen. Májor B. *Vétsey*.
- 25.) Ing. Ob. *D' Arnal*.

F. M. L. B. *Klebeck*, már benn volt ez előtt is a' Rendben: most Komendátor-ságra méltóztatott.

Huszonöt nagy érdemű újj Tagokkal nevekedett tehát ez esztendőben, a' *Mária Therésia* Virézeinek Rendje. Meg esméri az irigység is, hogy az elő számlált Vitéz Urak, egyen egyen méltók azon meg tisztel-

teltetésre, mellynek részeseivé lettek: de meg kell vallani, hogy ha minden érdeme-
sek el nyerték volna a' M. Therésia Rendje
keresztjét: úgy a' 25 után, még tizfrák kel-
lettek volna, a' meg tizteltettek' számának
elő adására.

Egy Nagy Beteg, így szólla a' napok-
ban egy nálla lévő Gróf Úrnak: „Még ed-
dig nem hittem, hogy a' lelkek egyik test-
ből, a' másikba költözzenek. De most ma-
gamon tapasztalom, — az én lelkem, az
előbbeni testemből, egészen más testbe köl-
tözött.

Orosz Birodalom.

Úgy írják, hogy *Otjakov, Niklasburg-*
nak (Miklós Várának) fog ezentúl hivattarni,
egy részent annak emlékeztetere, hogy tavaly
éppen *Miklós* napján került vissza; más ré-
szent pedig, annak jelentésére, hogy nem
akarják röbbé Török kézbe vissza bocsátani.

A' *Benderi* volt Komendáns, így vála-
szolt a' H. *Potemkin* irására, mellyben ötet
a' Vár fel adására serkentette. „A' midőn
mi, illendő meg alázódással, azt a' tiszteletet
adjuk, igen kegyelmes, igen állhatatos, igen
nagy lelkű Felsőgednek, a' mellyet meg ér-
demel, eggy olly fel emelkedett Lélek, a'
ki-

kinek hatalma, a' leg fényesebb méltósággal van fel ruházva; egy leg főbb Minister, a' ki a' leg felsőbb polrzon vagyon, és a' ki első Helytartója ő Tsászári Felségének, az Orosz Birodalom *Padisah*-jának *). Eleibe terjesztjük Felségednek, hogy azt a' vigasztalással gazdag Irást, a' mellyet a' mi tulajdon javunkra, hozzánk küldetett Felséged, meg fontoltuk, és az arra adándó felelet végett, a' leg nagyobb tapasztalású, s köztünk leg nagyobb betsületben lévő férjfiakat kiválasztottuk, és meg határoztuk, hogy Felségedhez küldjük, úgymint: Fő tiszteletű *Emir Omert*, *Aga Rutzul Emin*, és a' fényes *Porta Kapidsi Basi*-ját **), a' fő *Emir Ja-*

*) *Padischah*, Persiai szó, melly tulajdonképpen egy olyan nagy Fejedelmet jelent, a' ki a' kárt és gonoszt el hárítja. Mivel *Pad* el vevőt, el fordítót tesz; *Schah* pedig naagy Uralkodót. — *Padischának* egyedül a' *Frantzia* Királyt nevezi a' Török Tsászár; más Királyoknak, csak *Král* a' neve előtte.

**) *Capigi*, vagy *Capidschi Baschi* nevezet alatt értődik a' *Capigiknak* a' feje. A' *Capigik* szám szerént 400-an vagynak. Ezek a' Török Udvar (*Serail*) Strázsái. A' Tartományokba is el szokta küldeni a' Tsászár parantsolatokkal. Valamint azok-

Jahia Effendit, a' ki eggy az első Titoknokjai között a' Szultán Divánjának; *Salih Agát*, a' ki eggy, a' külső Tisztjei között ő Excellenzájának a' *Seraskier* Basának; *Casim Agát*, a' ki eggy, a' külső Tisztjei között *Abdulla* Basának; a' Törvény tudóknak rendjeiből *Ali Effendit*, a' ki az *Ulemasnak* *), vagy a' lelki Atyáknak Feje; a' fényes Porta Jantsárjainak rendjéből, *Hagi Sulejman Agát*, a' ki *Turnagi Basi*; a' *Gebegeknek*, vagy Pattantyús Tiszteknek rendjéből, *Hussen Agát*, a' ki fejek éppen ezeknek a' *Gebegeknek*; a' más Tartományok feregeik' részéről *Mohamet Agát*, a' ki vigyáz azoknak Laistromaikra; és végre ezen Tartomány Tisztjeinek részéről *Emir Bege*, a' bal szárnynak Agáját, mind öszve 9 személyeket, magunk rulajdon embereit, a' kikre reá van bizva, hogy Felségednek jelentsek meg, hogy mi mindnyájan el fogad-

azokhoz is, a' kiket tettzik a' Tsászárnak megfojttatni.

*) *Ulema*, vagy *Vilema* név alatt jön a' Törvény tudóknak rendje, kiket úgy néznek a' Törökök, mint Papokat; mivel az ő polgári Törvényeknek és vallásoknak eggy a' Szerzője t. i. *Mohammed* Proféta.

gadtuk azt a' fel tételt, mellyet Felséged tetetett minékünk irásban. — A' gyermekek és affzonyok erántt való könyörületesség indít bennünket, annak el fogadására, és annyival inkább, mivel a' Mindenható Isten előtt tudva vagyom, hogy Felségednek, mint jól tévő Urunknak, semmi más tzéllya nintsen abban; hanem, hogy az affzonyokon, és a' gyermekeken könyörüllyön. És mivel nyilván való, 's az egész világ előtt tudva lévő dolog, hogy nagy kegyelmesfégu Felséged, eggy olyan Úr, a' ki az állhatatossághoz szokván, ez úttal is kívánja az Orosz Birodalomnak javát, és, ha Felséged a' részünkről való fel tételeket nekünk nem ellenzi, tehát a' bizonyos, hogy Felséged ezen rselekedeténél fogva, nagy lelkű Tsászárnéjáért újj könyörgések fognak fel menni az Istenhez, és újj áldások fognak arra háromolni. “

(A' néhai *Benderi Komendáns*nak neve *Achmet Basa Muhafitz*. Tsupán a' nagy Urnak, és olykor a' *Tatár Kám*-nak szokták azt a' titulust adni, mellyel a' *Benderi Komendáns* meg tisztelte H. *Potemkint*.)

Austriai Belgyiom.

A' midőn leg erősebben reménylettük vala, hogy Ő Felsege, és a' pártosok között

zött meg fog készülni az eggyesfég; és minden el hajlott Városok *II. Jósefet* fogják uralni, miként *Brüßzel* uralta volt eddig: éppen akkor ellenkezöképpen fordúlt a' dolog. Mert, el telvén Dec. 11-dikén, a' két rész között kötött 10 napi fegyvernyúgvás: indultak a' pártosok egyenest *Brüßzel* felé — és —

Még az asszonyokat is, úgy meg szálotra *Belgyiomban*, a' párt ütésnek lelke, hogy még magok únszolták, sőt kényszerítették ezek férjeiket, a' fegyver fogásra. — Egy Asszony, ekként szólla tsendes Férjének: Ha még továbbra is vesztégelsz, rudd meg, hogy egyik kezemmel meg foglak téged ölelni; a' másikkal pedig kardot ütök a' mellyedbe.

Lengyel Ország.

Nem csak más Országok ditsekedhetnek jó Hazafiakkal: vagynak a' *Lengyelek* között is, kiket arra bír a' nemes szív, hogy a' szóval való magok nagyza helylyett, valósággal segítsenek Hazájokon. — Ezeknek száma közzül való Gróf *Malachovszky*, a' ki az el múlt hónap' végén, 4 ágyúkkal ajándékozta meg az Országot, 's írásban kötelezte mind magát, mind mara-

dó

dékát, hogy vas bányáikból, 30 mázsa vasat fognak esztendőnként, kartársokban, golyóbisokban, és bombákban, bé szolgálatni a' fegyver tartó házba. — Ezen alkalmatosfággal, ki öntötte Hazafiúi szivét a' Gróf Úr, egy beszédében, mellynek e' volt a' bé fejezője: Örömmel adom én, a' Haza őltalmazására, a' mit adok; kész vagyok én e' végre, minden vagyonomat is fel áldozni. Tsak egy szempillantás vagyón még hátra a' mi szabadításunkra, és ugyan azért használni kelletik ezt minékünk: egy ilyen kívánatos hajnalunk, nem tudom, derül e' fel valaha, vagy soha sem!!!

Mi 10 forint elő pénznél, nem kívánunk többet esztendőre Munkánkért: még is egy Méltóságos Oberster Úr, 18 forintokat méltóztatott érte le tetetni; sok más jó szívu Hazánkiai pedig, a' Stempelre nézve, 11 forintokat küldöztek fel. — Mi, ezt a' Haza szeretetéből, 's munkánkal való meg elégedésből származott kegyességet, háláadó szívvvel el fogadjuk; sőt arra kérjük az ilyen drága Urakat, kik kérésünket jószágokkal meg előzték, hogy példájok követésére, másokat is fel serkenteni méltóztassanak. Mert a' bizonyos, hogy mi is

a'

a' köz jóra annál többet teherünk, mennél többet vehetünk. Tenni való igyekezetünk-ről pedig eddig sinsz, hiszük, semmi kérség; 's ezután, még nagyobb mértékben törekedünk azt nyilván valóvá tenni, hogy Hazafiak vagyunk. De igyekezőnk személylyessen is, azon érdemes Hazánkfiak eránt, háládatosságunkat meg bizonyítani, a' kik szíves igyekezetünket a' szoros tartozáson felül is legéllik. Erre nézve méltóztatának bennünket tudósítani, a' kik tudásunkon kívül többet küldöttek fel a' rendes elő fizetésnél, a' Posta kezébe; a' kik pedig ezentúl akarják abbéli szeretereket velünk tapasztaltatni, egyenesen hozzánk utasítani a' pénzt, illy boríték irás alatt: à Mr. de *Kerekes*, in der Herrengasse Nro. 58. à Vienne.

Folytatása az Új Orsováról való Jegyzéseknek.

Ó Orsovának ellenében vagyon a' Dunán való által járás, *Szerwiába*. E' végett készült a' Dunának *Szerwai* partján a' Vámház. — Túl Ó Orsován, az a' hosszú palánkolás, melly a' *Cserna* vizen keresztül, egész *Bertsárova* vagy *Vertsárova* nevű Török faluig van vive, határ választék volt. — A' *Contumátz* Ház fel órányira van, *Supanekhez*; 's majd éppen annyira Ó Orsovához is. Ebben tartattak volt, 40 napokig, a' Török Országból jövek a' végett, hogy ha talám pestist hoztak volna magokkal, az alatt az idő alatt nyavalyájokból ki tisztúlhasának. Ezt is fel dúlták volt a' Törökök, az el múlt esztendőben,

Aug.

Aug. 7-dikén, 's a' benne lévő betegeket, a' feb gyógyítókkal együtt, kardra hányták. — A' viz vétel (*Aquae ductus*, melly a' Rajzolatón, az *n* betű által jelentetik), az a' hosszú árok, mellybe akarták valamenni a' *Cserna* vizét a' Törökök, 1740-dikben, a' midőn a' békeség kötődött, azért; hogy az által magoknak a' *Mehádiai* fürdőket, 7 falukkal együtt, el keríthessék: de szándékjokban nem bódgúlhattak. — Az *Allion* hegye fok helyyeiken olly meredek, hogy alig tudnak 24 ökrökkel is, egy hordó bort reá fel vontatni. Tövé a' Duna mossa: de el nem moshatja, mert merő köszikla. Ugyan ezért, nem lehetett a' miéinknek is itt a' Duna partján tsavargós árkokat hányni. Az *Allion* alatt foly a' *Voditza* patakja a' Dunába. Ez a' patak választotta vólt el a' *Bánátot*; Oláh Országtól. — Hogy *Új Orsova* olly közel láttzik *Ö Orsovához*, holott majd fél óránnyira feküsznek egymástól, annak az az oka, mivel úgy vagynak le rajzolvá, a' mint távolról láttzanak (*in perspectiv*). Ezen a' tájon, felette veszedelmes a' Durán való hajókázás, a' fok kösziklák 's örvények miatt. *Új Orsován* alól esik az egy nevezetett *Vas Kapu*, törökül *Demirkapi*. Így nevezik azon helyet, a' hol ama' nevezetes hid vólt, mellyet még *Traján* Császár készíttetett a' 2-dik százban. Az említett hid ugyan már oda van: hanem a' lábai még most is ki állanak a' Dunából, 's azokban meg törődnek a' Duna habjai, 's olly szörnyű zúgást okoznak, hogy az, egész *Új Orsováig* el hallik. Egyébaránt, az egész környék igen kies, 's a' ki a' természetnek szépségét illendőképpen tudja bészülni: bé nem telhetik a' nézésével.

Éllyen a' mi jó Fejedelmünk *H. József*, a' ki nyelvünkről olly hegyesen gondolkodik, a' mint csak ohajhattuk!!! —

24-dik Darab.

Költ *Eátsen*, Dec. 25-dik napján.

F el tette hatalmas Tsászáruk magában,
 Hogy fogyatkozást tesz a' hóld világában,
 Ehez már régólta magát készítette,
 'S a' két fejű Sasfát felé repítette.
 El ment ez a' Követ, magát úgy biztatva,
 Hogy általa a' hóld el lesz en bújtatva.
 Reménylem, e' dolog ki is telik róle:
 El búvik a' földi hóldvilág előle.
 Mert két feje vagyon, 's hogyha egyik el vész;
 A' másik mérgében még több károkat tesz.
 Egy feje teszi a' tisztes Németeket,
 Tudom, mind a' Világ esméri ezeket;
 A' másik, a' búsult árva Magyarokat:
 Kár, hogy előre nem tehetém azokat. —
 E' Sasnak dereka most *Bánátban* lesz en,
 Ott, tudom, különös tsudákat is tesz en.
 A' jobb szárnya, *Horváth Ország*ra terjedett,
 E' már fokot is nyert, fokot is szenvedett.
 A' balt *Moldva* felett széllyel ki nyújtotta,
 A' hóldnak fél szárnyát itt le is tsapkotta;
 Mert leg föbb Várába képét le festette,
Moldvának nagy részét hólna alá vette.
 Én is e' bal szárnynak lévén egy kis tolla,
 A' többét el hagyván, szóllok hát tsak rólla.
 Ez a' szárnya teszi Printz *Coburg* Corpusfát,
 E' tartja *Moldvának* nagy részébe jusfát,
 E' fogta meg a' nagy *Moldvai* Herrzeget,

A' ki már bennünket most *Brünben* emleget,
 E' verte ki ama' nyakas Törököket
Chotzimból, 's pokolba el kergette őket.
Fáraóninál is minap két hegy között,
 Hét ezer Törökkel újra meg ütközött,
 Egy maroknyi néppel, 's azt úgy tsúffá tette,
 Hogy két zászlóját is előle el vette.
 Illyen 's több dolgokat e' szárny tselekedett,
 Még *Totrus* partjára le nem telepedett.
 Ez a' víz folyik ki *Erdély* Országából,
 A' Gránitzon lévő havasok allyából;
 Havasok, kösziklák 's bértzék köztr tévelyeg,
 Még a' zsjos *Sztered* vizibe hempelyeg;
 Noha ez némellykor olly kis vizetske is,
 Hogy által gázollya egy fiók kerske is:
 De ha első esik a' havas bértzében,
 Jaj annak, ki akkor jár a' közepében:
 Morog, mint *Tzerberus*, pokol örvényében,
 Embernyi köveket hempelyget mérgében.
 Ennek minden pontban lévő váltazása
 Véletlen, 's akadályt szerző, áradása
 Ijjesztett bennünket az által menéstől,
 Vagy ha jobban mondom, a' vissza jövestől.
 Mert e' durtság víztől hét, nyoltz mértföld-
 nyire,

Ki ér már az ember a' hegyek' szélire,
Havasalföldének síkos határára,
 Hol akadni előbb *Foksán* Városára.
 Sok Török szállta meg ennek környékeit,
 Jan-

Jantsárok bújkálták ligeres berkeit.
 Ezeket is *Putna* vize tartóztatta:
 Az is mérges, 's féltek ránk jönni miatta.
 Néha által jöttek; de ha észre vertek:
 Meg szünt kurázsijok, 's meg vissza siertek.
 Végre már meg gyűlvén a' fok várakozás,
 Rá ununk; mert űlni: ez nem hadakozás.
 Egyszer csak hirtelen hidakat tsinálunk,
 Marsirozunk, 's *Putna* vízig meg sem állunk.
 Ott is siettséggel Pontonokat vetünk,
 Heverünk; 's egy kevést lovakat étetünk.
 Ezer hét száz nyóltzvan kilentznek folytában,
 Augusztus hónapnak leg első napjában,
 Mikor a' szép hajnal lovait fogatta,
 'S a' szomorú éjjelt színével oszlatta:
 Magunkat a' Török haddal meg látrattuk,
 Taborát 's Kastélját újjal mutogattuk.
 Ágyúkat ereszténk egymásnak ellene,
 Annyira, hogy a' föld alattunk rengene.
 A' Török Lovasfág sem hevert híjjában:
 Sikóltott, mint Sátán, felénk nyargalrában.
 Mint mikor rőtését a' víz el szaggattrya,
 Dül, 's zavaros mérgét széllyel hogy osz-
 latrya:
 Úgy rohant reánk is e' dühös ellenség,
 Hogy fokban majd meg hült már az eleven-
 ség.

A' Volontéroknek oszlott seregeket
 Meg is nyomta, 's kezdte vagdalni fejeket.

B b b 2

Ezek

Ezek a' nagy erőt foká nem tarthatták,
Az ellenség felé hátokat forgatták.

Ekkor Regementünk Komandirozója
MÉSZÁROS Oberster fő Parantsolója,
Mint bátor fő Vezér, elől járt 's vezetett,
'S illendő jó forban midőn helyheztetett:

Attakot parantsolt fújni Trombitásnak;
Erre mi is mindjárt kiáltunk egymásnak:
Nossza jó Vitézek! a' pogány vért ontsuk,
Éles szablyáinkal kit el érünk, rontsuk.

Ekképp' nagy *Attila* népeit oktatta,
Friss elevenségre minden nap szoktatta.
Mint hires *Nagy Sándor*, melly nagy gyorsasággal,

Ellenség özönét vágta bátorsággal:
Mérges Vitézeink rajta úgy rohannak,
'S a' kit elől útól értek, jaj volt annak.
Szaladt minden felé, vissza se fordúlva,
Régen volt a' Török még így meg szorúlva.
Még lovunk győzhette, még ki nem fáradtunk:

Vágtuk, 's az el húltak' hantjain haladtunk.
Ezen a' részen egygy puska szó sem zengett;
Hanem minden felé a' kard' vasa pengett.
Tsak egygy ijedt Török végső szükségében,
Lőtt vissza, az ötet üző ellenében,
Ez is rzélozását szerentséssen tette:

Mind magát 's pajtásfát véle meg mentette.
Mert úgy belé talált a' bal hüvelykébe:

Hogy

Hogy törtt tsontja mindjárt ki pattant elébe.

Ez az új fenkeinek szegény nem árthatott:

Mert ő nem vágott, tsak kantárt igazgatott.

A' jobbal két Török élerét el vette,

Még is a' balnak kell szenvedni érette.

E' vólt a' Sas szárnynak már említett tolla,

Kit akkor egy rongyos Török meg tsúfola.

Azonban bennünket mind vissza szólítanak,

'S a' Város kapuja elébe fordítnak.

Itt a' Jantsárokra menni parantsolják;

Még jól ki sem mondják: már fokan kon-
tzolják,

Vágják, mint a' kaszás a' reptze virágot,

'S meg nyomván; úgy küldik rá a' Gyalog-
ságot.

Ezek rajta mennek, ölik 's fojtogatják;

Várát, 's puskaporos házát gyújtogatják.

Végtére dél után, mikor két óra vett:

Már akkor a' népünk minden Plattzor meg
nyert.

A' szép gazdag Lagert, tzifra sátorival,

A' gyönyörű Kastélyt, 10 nagy ágyúival,

Segedelmével az Istennek, meg verjük,

'S népét, még tsak egyet láthattunk, ker-
gettük.

Itt lehetett látni gazdag nyereséget,

Még azon kívül is, a' mi már meg égett.

Itt vólt az igazi *Debretzeni* vásár,

A' Kávé, Malosa, úgy hevert mint a' sár.

Az ezüstös kardot, 's pisztolyt öltre szedték,

A' fáin riskását lovakkal etették. —

En ugyan a' prédát végig nem láthattam:

Mert hogy folyt a' vérem, orvoshoz szaladtam.

Ez amúgy naggyából bé köté újjomát,
 'S ki vévén belőle két meg tört tsontomat,
 Ispotályba küldött, a' több beregekkel,
 Itt már most az időt töltöm nyögésekkel.
 Kinokat, az igaz, nagyokat szenvedek;
 De azoknak füllyök alatt nem tsüggedek.
 Mert a' nagy Istennek tertzett így rendelni;
 Tereh alatt szokták a' pálmát nevelni.
 Ditsőség úttára töviseket raktak,
 A' Múzsák, még mikor *Helikonon* laktak.
 A' ki akar ennek terejére menni,
 Sok szálkár kell addig talpából ki szedni.
 Ez életben kivált mindég ezt várhatni:
 Vagy fogságba esni, vagy sebben jajgatni.
 Nagy neve, pompája biztat koronával:
 De ki szúrja szemed' egy koldus pártzával.
 En hát az Istenre vetem minden gondom,
 Ámbár ostorozzon, meg nyúgšzom, 's ezt
 mondóm:
 Az Ur, a' poharát, a' ki reám mérte,
 Áldásfék szent Neve hát örökké érte.

Ezen kellemetes Verseknek Szerzője Fazekas
 Mihály Ur, Tsászárs Húszár Reg. béli Hadnagy. —
 Irta még Sept. ben, az Ispotályban létében. — Közlötte
 velünk, a' *Gerletseui* Táborból, *Dobozzy* Lajos Ur,
 a' fenn nevezett Urnak Tifzai Társa.

Folytatása a' Skutarii Basáról való tudósításnak.

Nov. 3-dikán kerekedett fel osztán a'
 Basa, 3000-ed magával, és minekutánna,
 igen nagy üggyel bajjal által verekedett volna
 a' meg áradt *Korona* vizén: a' *Dresnik*
 és *Rakovitz*a környékein vizsgálódott; de
 nem merte eggy ágyú lövetnyinél közelébb

mutatni magát, a' miéink előtt. Az említett napon indultak, *Sallopeknél* lévő táborokból is valami száz Törökök, a' *Xeliavánál* álló *Ottocháni* őrizetünk felé, és 2 ember vesztésegekkel, a' mi elől vigyázóinkat el is verték helyyeokről. Mivel e' szerént az ellenség két oldalról akart ellentünk dolgozni: szükségesnek ítélte Gen. *Kulnek*, hogy Vitézeit *Xeliavától* el szállítsa, 's mind *Priboihoz* takarítsa, a' keze alatt lévő egéssz népet; mivel *Priboit* könnyebben is lehetett, de inkább is kellett oltalmazni. Gen. *Peharnik* pedig, a' *Rakovitzánál* lévő Stábális Tisztekkel együtt, arra határozta magát, hogy a' *Koronán* által jött részét az ellenségnek, reggeli 4 órakor meg támadja, és már ki is volt tsinálva a' dolog forja, hogy' 's mint kellyen ellene boldogólni. De az ellenség magát, még azon éjtszaka visszavonta; és a' midőn látta, hogy *Rakovitzánál* és *Dresniknél*, nem érheti el jó móddal maga tzelját: Nov. 6-dikán az *Ottocháni* fzelek felé fordította feregének egy részét; a' másikat pedig *Iffachichnál*, és *Passina-Lukánál* hagyta. *Priboit* kívánczozott *Mahmud*, körmei közzé kapni: a' mélyre mindazáltal tsak messziről lövöldöztetett 2 ágyúból, 's hányatta a' bombát, egy mozsárból. A' mi Pattantyúsaink nem tsak közel nem eresztették az ellenséget, hanem végre ágyúit is halgatásra juttatták. De azért helyt álltak a' Törökök, és abban a' hiszemben voltak, hogy a' Blokházban, és sántzban majd meg fogyatkozik a' miéinknek, mind az enni, mind pedig a' lőnni valójok, 's majd kéntelen kalletlen is fel kell magokat adni.

Gen. *Kulneck* fejtette, hol jár a' Törökök esze, 's azért is, mivel elégedendő elesége volt, hogy meg ne szűküllyön puskaapor 's golyóbis dolgából: rendelést tett, hogy csak takarékosan kell bánni a' lönni valóval. Nov. 8-dikáig, mind csak farkas szemet néztek egymással a' két ellenkező seregek. Mi történt Nov. 8-dikán: már az tudva való. — Midőn látná a' Basa, hogy a' miéink ellen való próbái mind haszontalanok; 's azonban a' maga, fél mezítelen serege, a' bé következett hideg és nedves időben, táborozni tellyesféggel nem akar többé: szedre vette a' fátor fát, és *Kruppánál*, az *Unnán* keresztül, vissza indult. A' folyó viz igen meg áradt, 's a' hidakat mind el szaggatta a' víz árja. Azért a' *Máhmud* népe, rész szerént hajókon, rész szerént pedig úszva kénytelenítetett a' vizen által epitzkelni; nagy veszteséggel. Az *Unnán* túl, bútsút vett a' Basa, *Bosznia* Kormányozójától, ajánlotta neki a' nálla hátra hagyott embereit, meg ígérte, hogy a' jövő tavasszal újra el fog jöni, 's ekként *Belaiskon*, *Poljen*, *Kupresen*, *Duvnon*, *Stollacxon* 's a' t. keresztül, seregének nagy részével együtt, *Skutariba* visszareért. Meg tsalattatván a' Bosznyákok, *Máhmudba* vetett reménységekben, már most igen roszúl beszéllnek felőlle, és a' hátra maradott népén töltik bosszújokat: úgy hogy ez is szemlátomást kezd el tünni, és Bosznia-nak hátat fordítani.

Az Innepek miatt, most többet nem nyomtattathattunk. — Írásunk' első Szakasznának mutató Tábláját, a' Titulusával együtt, rövid időn meg küldjük. —

Vége az ELSŐ SZAKASZ-nak.

Költ BÉTS-ben, Dec. 29-dikén, 1789.